ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ
УНИВЕРСИТЕТИ

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI
TDIU
TASHKENT STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS

“ИҚТИСОДИЁТНИ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ ВА ДИВЕРСИФИКАЦИЯЛАШ ЖАРАЁНИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХАРАЖАТЛАРИНИ КАМАЙТИРИШНИНГ МЕТОДОЛОГИК АСОСЛАРИ”

мавзусидаги
Республика илмий – амалий анжумани

МАТЕРИАЛЛАР ТЎПЛАМИ

Тошкент-2018

УДК: 338 (575.1)

“Иқтисодиётни модернизациялаш ва диверсификациялаш жараёнида ишлаб чиқариш харажатларини камайтиришнинг методологик асослари”. Республика илмий-амалий анжумани материаллари тўплами (2018 йил 14 ноябрь). - Т.: ТДИУ, 2018. - 383 б.

Ушбу тўпламда иқтисодиётни модернизациялаш ва диверсификациялаш жараёнида ишлаб чиқариш харажатларини камайтиришнинг назарий жиҳатлари, фан-техника тараққиёти янгиликлари ва инновацион технологияларни қўллаш асосида ишлаб чиқариш харажатлари таркибини такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари, мавжуд иқтисодий ресурслардан самарали фойдаланиш асосида ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш йўналишлари, хизмат кўрсатиш жараёнида харажатларни камайтириш йўллари борасидаги илмий тадқиқот ишларини такомиллаштириш масалалари ва илмий қарашлари акс эттирилган материалларнинг баёни келтирилган.

Ушбу анжуман Тошкент давлат иқтисодиёт университети томонидан амалга оширилаётган ОТ-Ф1-155. “Ишлаб чиқаришни модернизациялаш жараёнида харажатлар миқдорини камайтириш, таркибини такомиллаштиришнинг фундаментал (назарий) асосларини ишлаб чиқиш” мавзусидаги фундаментал лойиҳа доирасида ўтказилди.

Тўпламга олий ўқув юртларида иқтисодий муаммолар бўйича илмий изланишлар олиб бораётган профессор-ўқитувчилар, докторантлар, тадқиқотчилар, вазирлик, қўмита ва турли мулкчилик шаклидаги корхона ва ташкилотларнинг етакчи мутахассислари, магистрлар ва иқтидорли талабаларнинг илмий изланишлари натижалари киритилган.

Тўпламда келтирилган материалларнинг мазмуни, ундаги статистик маълумотлар ва келтирилган ҳуқуқий-меъёрий хужжатларнинг ҳаққонийлиги, танқидий фикр-мулоҳазалар ва таклифларга муаллифларнинг ўзлари масъулдирлар.

Маъсул муҳаррир:

Таҳрир ҳайъати: и.ф.д., проф. Б.Ю. Ходиев, и.ф.н. Ғ.Э. Захидов, и.ф.д., проф. Г.Н. Ахунова, и.ф.д., доц. Ш.И. Мустафокулов, и.ф.д., доц. О.Ҳ. Хамидов, и.ф.д., доц. Б.Ю. Махсудов, Ж.Т. Йўлдошев, и.ф.н., доц. А.У. Кобилов, и.ф.д., доц. Б.Д. Хажиев, и.ф.д., проф. Ш. Шодмонов и.ф.д., проф. А.Ф. Расулев, и.ф.д., проф. Р.Р. Хасанов, и.ф.д., проф. Ш.Х. Ташматов, и.ф.н., доц. Р.А. Юсупов и.ф.н., доц. Б.Э.Мамарахимов, кат.ўқ. Қ.Б. Шарипов

Тақризчилар:
и.ф.д., проф. А.В. Вахобов,
и.ф.д., проф. Н.М. Махмудов.

© Тошкент давлат иқтисодиёт университети, 2018 йил.

Рустамов Н.И.,
ТДИУ тадқиқотчиси

ТАРКИБИЙ ЎЗГАРИШЛАР ШАРОИТИДА ИПАКЧИЛИК САНОАТИ КОРХОНАЛАРИДА ХОМАШЁ ХАРАЖАТЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ

Саноат тармоқларини ривожлантириш йўналишларидан бири тармоқда мавжуд хомашёдан самарали фойдаланиш ҳисобланади. Хомашё - қазиб олиш ёки ишлаб чиқариш учун маълум даражада меҳнат сарфланган ва шу меҳнат натижасида маълум қадар ўзгарган меҳнат буюмига айтилади. Хомашё асосий ва ёрдамчи материалларга бўлинади[1]. Асосий хомашё - тайёр маҳсулотнинг моддий асосини ташкил қилувчи меҳнат буюмидир. Тайёр маҳсулот таркибига кирувчи ёки асосий хомашёни қайта ишлашга шароит яратувчи бошқа барча меҳнат буюмлари ёрдамчи материаллар ҳисобланади.

Хомашё кенг миқёсда истеъмол буюмлари ҳамда ишлаб чиқариш маҳсулотлари олиш учун ишлатиладиган табиий материаллардан иборат. У қуйидаги талабларга жавоб бериши керак: миқдори жиҳатидан етарли бўлиши, қазиб олиш арзон ва осон бўлиши, технологик жараёнлар енгил бориши керак. Ҳар бир хомашё меҳнат буюмидир. Ер остидаги фойдали қазилмалар, ёввойи ҳайвонлар, дарахтлар ва ҳоказолар хомашё бўлмай, балки - потенциал табиий бойликлардир.

Хомашё ишлаб чиқариш жараёнининг асосий элементи сифатида саноат ишлаб чиқариши ва унинг самарадорлигига катта таъсир кўрсатади. Саноатнинг қайта ишловчи тармоқларида хомашё ва ёқилғи харажатлари ишлаб чиқаришга сарфланган харажатлар ҳажмида энг катта салмоққа эгадир. Шунинг учун саноат корхоналари фаолиятининг иқтисодий кўрсаткичлари кўп жиҳатдан тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш учун кетган хомашё ва ёқилғи харажатлари даражасига боғлиқ бўлади[2]. Саноат маҳсулоти таннархида хомашё, ёрдамчи материаллар ва ёқилғи харажатлари бутун саноат бўйича ўртача 70 фоизни ташкил этади. Шунинг учун хомашёни тежаб ишлатиш, ундан самарали фойдаланиш саноат маҳсулоти таннархини пасайтириш, ишлаб чиқариш қувватларидан унумли фойдаланиш ва ишловчилар меҳнатининг унумдорлигини оширишда катта рол ўйнайди.

Ипакчилик тармоғидаги республикамиздаги етакчи корхоналаридан бири ҳисобланган “Bukhara Brilliant Silk” қўшма корхонасида маҳсулот ишлаб чиқариш жараёнида пилла хомашёсидан самарали фойдаланишда бўйича функционал-қиймат таҳлили услуби асосида таклиф киритдик.

Функционал-қиймат таҳлили - бу объект (хомашё)нинг ишлаб чиқарувчи учун ахамиятлилиги ва уни яратиш муаммолари ўртасидаги оптимал нисбатда унинг фойдали функцияларини ривожлантириш мақсадида объектни техник-иқтисодий тадқиқот қилиш услубидир.

---

[1] Ортиқов.А. Саноат иқтисодиёти. Дарслик. - Т.: ТДИУ. 2009. 215 б.

[2] Махмудов Н.М., Хомидов С.О. Ўзбекистон саноати: ривожланиш омиллари, тенденцияси ва муаммолари. Монография. - Т.: Иқтисодиёт, 2017.62 б.

Бу услубни қўллашда ишлаб чиқаришда қўлланиладиган хомашё турлари учун асосий (А), иккинчи даражали (В), ортиқча (С) функциялар ажратилди. С хомашёга харажатларни камайтириб, ундан бошқа йўналишда фойдаланиш бўйича таклиф киритилди. Функционал-қиймат таҳлилининг мақсади ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш, бажариладиган ишнинг сифатини ошириш ва аҳамияти паст бўлган хомашёлардан бошқа йўналишларда фойдаланишни таъминлаш ҳисобланади. Функционал-қиймат таҳлили мақсади қуйидагича ифодаланади[1]:

$$\frac{ПС}{З} \rightarrow max \qquad (1)$$

Бунда, ПС - таҳлил қилинаётган объект (хомашё)нинг истеъмол қиймати,

З – керакли натижаларга эришиш учун қилинган харажатлар.

Функционал-қиймат таҳлилини амалга ошириш босқичларида хомашёнинг ишлаб чиқариш хусусиятлари тўпламида алоҳида функциясининг салмоғи аҳамиятлилик коэффициенти деб аталади. Бу коэффициентни аниқлашда (1-жадвал) хомашёнинг ишлаб чиқарувчи учун кўпроқ муҳим аҳамиятга эга бўлган параметрлари ҳисобга олиш лозим.

1 - жадвал

“Bukhara Brilliant Silk” қўшма корхонасида пилла хомашёсининг харажатлар коэффициенти аҳамиятлилик ва харажатлар коэффициентларининг солиштирма таҳлили[2]

Хомашё турлари	Аҳамиятлилик даражаси , %	Хомашё турларининг харажатлар таркибидаги улуши,%
Юқори сифатли қуруқ пилла	70	80
Ўртача сифатдаги пилла	20	15
Паст сифатли хўл пилла	10	5
Жами	**100**	**100**

Хомашёдан фойдаланишни харажатлар коэффициенти ҳисобланди[3]:

$$К_{хар} = \frac{Харажатдаги\ улуши}{Аҳамиятлилик\ даражаси}; \qquad (2)$$

$$К_{хар1} = \frac{80}{70} = 1{,}15 \qquad К_{хар2} = \frac{15}{20} = 0{,}75 \qquad К_{хар3} = \frac{5}{10} = 0{,}5$$

Хомашёдан фойдаланиш функциясининг умумий харажатлардаги салмоғи миқдорининг аҳамиятлилик нисбати алоҳида функциялар бўйича харажатлар коэффициенти деб аталади. Агар харажатлар коэффициенти < 1 дан кичик бўлса, хомашёни алмаштириш нисбат қулай, > 1 дан катта бўлса, унда хомашёни алмаштириш ноқулай ҳисобланади ва хомашёни алмаштириш тадбирларини амалга оширмаслик лозим.

[1] Инновационный менеджмент. Учебник Под.ред. С.Д.Ильенковой. - М.: ЮНИТИ-ДАНА., 2007. с.205.
[2] Манба: муаллиф ҳисоб-китоблари.
[3] Инновационный менеджмент. Учебник Под.ред. С.Д. Ильенковой. - М.: ЮНИТИ-ДАНА., 2007. с. 205.

Функционал-қиймат таҳлили усулидан келиб чиқиб, хомашёнинг аҳамиятлилик коэффициентини инобатга олиб, харажатлар коэффициенти натижалари асосида “Bukhara Brilliant Silk” қўшма корхонасида ишлаб чиқаришдаги аҳамияти паст бўлган ва илгари арзон нархларда сотиб юборилган пилла хомашёсини қайта ишлаш тадбирлари амалга оширилиб, корхонада янги бир йилда қўшимча 1 млрд. сўмлик янги маҳсулот тури - ипак момиғи ишлаб чиқарилиши таъминланди ва бунинг натижасида корхонада 16 та янги иш ўринлари яратилди. Бу орқали ипакчилик корхоналарида хомашёдан фойдаланиш харажатлари оптималлаштирилади.

Алимуҳаммедова Ф.М.
Тошкент политехника КХК

СЎНГГИ ҚЎШИЛГАН ХАРАЖАТНИНГ МОҲИЯТИ ВА УНИНГ ИҚТИСОДИЙ АҲАМИЯТИ

Энг юқори даражада фойда олишга эришиш учун товар ишлаб чиқаришнинг зарур миқдорини аниқлаш лозим. Бунда иқтисодий таҳлил воситаси бўлиб сўнгги қўшилган харажат тушунчаси хизмат қилади. Сўнгги қўшилган (чекли) харажат деб маҳсулотнинг навбатдаги бирлигини ишлаб чиқариш билан боғлиқ қўшимча харажатларга айтилади:

Сўнгги қўшилган харажат (*MC - Marginal Cost*) - ишлаб чиқариш ҳажмини кичик миқдорга (одатда бир бирликка) ошириш билан боғлиқ бўлган қўшимча умумий харажатдир:

$$MC = \frac{\Delta TC}{\Delta Q} = \frac{\Delta(FC + VC)}{\Delta Q} = \frac{\Delta FC}{\Delta Q} + \frac{\Delta VC}{\Delta Q} = \frac{\Delta VC}{\Delta Q} = MVC$$

Бу ерда чекли ўзгармас харажат $\frac{\Delta(FC)}{\Delta Q} = 0$ бўлгани учун, чекли харажат чекли ўзгарувчан харажат MVC га тенг ($MC = MVC$).

MVC - чекли ўзгарувчан харажат бўлиб, маҳсулотни қўшимча бир бирликка (ΔQ) оширгандаги ўзгарувчан харажатнинг ўсган қисми ΔVC га тенг.

Юқоридаги формуладан кўриниб турибдики, ўзгармас харжат чекли харажат миқдорига таъсир қилмайди. Чекли харажат ўзгарувчан харажат функциясидан олинган ҳосилага тенг:

$$MC = \frac{d(VC)}{dQ}.$$

Харажатлар функцияси графиклари бир-бирига нисбатан шундай жойлашганки, бошланишда чекли харажатлар камайиб боради (бу ерда асосий сабаб, ишлаб чиқариш масштаби кенгайишининг мусбат самараси ва оптимал технологик ишлаб чиқариш ҳажмига чиқиш ҳамда ўзгармас харажатларнинг камайиши). Оптимал ҳажмдан кейинги ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсишида кам самарали ресурсларни ишлаб чиқаришга жалб қилиш, ишлаб чиқариш

МУНДАРИЖА

	КИРИШ		3
	АНЖУМАН ЯЛПИ ЙИҒИЛИШИ МАЪРУЗАЛАРИ		
	Ходиев Б.Ю.	Ишлаб чиқариш жараёнини жадал ривожлантириш стратегияси	5
	Раҳматов М.А.	Кластер – ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш ва иқтисодий ўсишни таъминлашнинг муҳим омилидир	10
	Ҳамзаев М.А.	Корхоналарда ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш ва маҳсулот экспортини оширишда сифатни бошқариш тизимларининг роли	15
	Умаров Б.Ғ.	Тўқимачилик корхонасида маҳсулот таннархини камайтириш йўллари	17
	Эгамбердиев Ф.Т.	Тежамкорлик – инсонлар дунёқарашини модернизация қилишнинг асосий йўналишларидан бири	21
	Шодмонов Ш.Ш.	Тежамкорлик – ишлаб чиқариш харажатларини камайтиришнинг муҳим йўналишидир	23
	Зарипов Б.З.	Фан, таълим, ишлаб чиқариш интеграцияси	29
	Захидов Ғ.Э.	Ишлаб чиқариш жараёнида хизмат кўрсатишнинг аҳамияти	32
	Мустафакулов Ш.И.	Иқтисодий ривожланишда ҳаракатлар стратегиясида белгиланган вазифаларнинг амалга оширилиши	36
	Хамидов О.Х.	Фан-техника тараққиёти янгиликлари ва инновацион технологияларни қўллаш асосида ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш йўналишлари	39
	Махсудов Б.Ю.	Иқтисодиётни модернизациялаш ва диверцификациялаш жараёнларининг мазмуни ҳамда уларнинг ишлаб чиқариш харажатларини камайишига таъсири	46
	Йўлдошев Ж.Т.	Олий таълим муассасаларини молиялаштиришнинг инновацион усуллари ва уларнинг амалий аҳамияти	52
	1-ШЎЪБА: ИҚТИСОДИЁТНИ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ ВА ДИВЕРСИФИКАЦИЯЛАШ ЖАРАЁНИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХАРАЖАТЛАРИНИ КАМАЙТИРИШНИНГ НАЗАРИЙ ЖИҲАТЛАРИ		
	Абдуллаев С.А.	Ўзбекистон ижтимоий-иқтисодий тараққиётида тармоқлар ҳиссаси ва уларнинг ривожланиш тенденцияси	55

	Хасанов Р.Р.	Тежамкорлик ишлаб чиқариш ҳаражатларини камайтиришнинг бош шарти	57
	Қосимова М.С.	Ишлаб чиқариш жараёнида ишчи кучидан самарали фойдаланиш ҳолати	59
	Зияев Т., Исроилова Ш., Ёқуб Д., Зуфарова Ш.	Иқтисодиётни модернизациялаш жараёнида таркибий ўзгаришларни амалга ошириш - ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш омилидир	61
	Шадманов Э.Ш. Юнусов У.А.	Харажатлар таркиби ва уларни камайтириш йўллари	66
	Ғафуров У.В.	Маҳсулот таннархи ва уни пасайтириш имкониятлари	68
	Юсупов Р.А.	Ишлаб чиқариш харажатларини камайтиришнинг назарий жиҳатлари	70
	Абдуллаева М.К.	Меҳнат унимдорлигини ошириш орқали ишлаб чиқариш харажатларини пасайтириш йўллари	72
	Мамарахимов Б.Э.	Ишлаб чиқариш жараёнида ишчи кучини такрор ишлаб чиқаришнинг объектив зарурлиги	74
	Қосимов А.А.	Иқтисодиётни модернизация ва диверсификация қилиш самарадорлик омили сифатида	77
	Шарипов Қ.Б.	Корхонанинг ялпи даромади ва ишлаб чиқаришнинг зарарсизлик нуқтаси	79
	Хомидов С.О.	Қайта ишловчи саноатда ишлаб чиқариш харажатларини лагранж усули ёрдамида минималлаштириш	82
	Maqsumxonova A., Namozov A.	Korxona ishlab chiqarish xarajatlari miqdorini kamaytirish yo’llari	84
	Туркманов А.С.	Тайёр маҳсулот (иш ва хизматлар) таннархини пасайтиришининг асосий концепцияси	87
	Давлетмуратов А.М.	Мавжуд энергия ресурсларидан тежамли фойдаланишнинг аҳамияти	89
	Отабоев Ф.О., Авазов Н.Р.	Иқтисодиётни ривожлантиришда давлат дастурларининг аҳамияти	91
	Абдурасулов А.А.	Ишлаб чиқариш жараёнини бошқариш: ижтимоий меҳнат муносабатларини ҳуқуқий тартибга солишнинг асосидир	93
	Икромова Ш.О.	Ишлаб чиқариш харажатлари ва унинг турлари	95
	Kadirov N.M.	What makes production efficient? An alternative look to the theories of firm and entrepreneurship	97
	Zikriyoyev A., Alimjanova M.	The teoretical basis of cost reduction and experience of foreign countries	101

	Хуррамова Н.	Теоретические аспекты уменьшения производственных затрат в условиях производства в ходе модернизации и диверсификации экономики	103
2-ШЎЪБА: ФАН-ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ ЯНГИЛИКЛАРИ ВА ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ҚЎЛЛАШ АСОСИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХАРАЖАТЛАРИ ТАРКИБИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ			
	Хажиев Б.Д.	Инновациялар – ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг муҳим омили сифатида	107
	Каримов Н.Ғ., Султанов Р.Б.	Инвестиция лойиҳаларини молиялашда рискларнинг ўзига хос хусусиятларининг намоён бўлиш шакллари	110
	Хасанов Р.Р., Усмонов З.У.	Ўзбекистонда саноат-инновацион стратегиясини ривожлантириш йўллари	112
	Рахманбаева Р.А.	Взаимосвязь развития интеллектуального потенциала и инновационности национальной экономики	115
	Ташпулатова Л.М.	Перспективы внедрения банковских инноваций – путь повышения конкурентоспособности банковского сектора Республики Узбекистан	116
	Расулов Н. М.	Корхонанинг инновацион жозибадорлигини оширишнинг илмий-назарий талқини	121
	Адилова З.Д., Адилова С.У.	Ҳудудлар инновацион жараёнларини баҳолашда таълим кластери ёндошувини ривожлантириш омиллари	124
	Собиров А.А.	Оценка тенденций изменения структуры привлекаемых в экономику Узбекистана прямых иностранных инвестиций	128
	Мухамедов М.М.	Ишлаб чиқаришни ривожлантиришда инновацияларнинг тутган ўрни	130
	Юсупов Р.А.	Инновацион жараёнлар ва ишлаб чиқариш харажатларининг ўзаро алоқадорлиги	132
	Normuradov Kh.	Using innovation and technology in microfinance.	134
	Ахмедова М.Ш., Акбарова Б.Ш.	Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг инновацион ривожланиши – иқтисодий юксалиш омили	138
	Шарипов Қ.Б.	Аҳолининг истеъмоли таркибидаги ўзгаришлар таҳлили	140
	Отажанов У.А.	Роль нейросетевых технологий в развитии цифровой экономики в Узбекистане.	142
	Azimov D., Qo‘shmanov J.	Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida investitsiyalarning o‘rni	146

	Мердуқулов А., Мансуров Ш.	Саноатни модернизациялашнинг устувор йўналишлари	148
	Отабоев Ф.О., Тўрақулов З.Ф.	Тадбиркорлик фаолиятининг рақобатбардошлигини оширишда инновацияларнинг ўрни	149
	Набиева С.А.	Инновационной деятельность на предприятиях промышленности	152
	Begmatova Sh.A.	Sanoat korxonalari ishlab chiqarish harajatlarini kamaytirishda davlatning innovatsion siyosatining roli	154
	Саидназаров Ф.А., Хаитов Ш.	Мамлакатда ишлаб чиқариш харажатларини оптималлаштиришда махсус индустриал зоналарнинг ўрни ва роли	156
	Ашурова Ҳ.Ҳ.	Ўзбекистонда ахборот технологияларини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари	158
	Хожиматов Р.Х.	Инвестицион сиёсат ва унинг ҳудудларни комплекс ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш омили сифатида	160
	Умарова Д.Р.	Особенности инновационной активности предприятий железнодорожного транспорта АО «Узбекистон темир йуллари» Республики Узбекистан	162
3-ШЎЪБА: МАВЖУД ИҚТИСОДИЙ РЕСУРСЛАРДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ АСОСИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХАРАЖАТЛАРИНИ КАМАЙТИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ			
	Хасанов Р.Р.	Ёш оилаларда тежамкорлик	166
	Шермухамедов А.Т., Исмаилова Н.С.	Интернет-реклама в маркетинге: теоретические основы	169
	Шадманов Э.Ш.	Тармоқлар ўртасидаги мутаносиблик таъминлаш - иқтисодий ресурслардан тежамли фойдаланиш асоси	172
	Ахмедов И.	Япония иқтисодиётида рақобатли афзалликлардан фойдаланиш тажрибаси	174
	Боев Х.И., Ганиев Б.З.	Ўзбекистонда аҳолини ижтимоий ҳимояга мухтож қатламларига кўрсатилаётган ёрдамни ошириш	181
	Топилдиев С.Р.	Ўзбекистонда қишлоқ хўжалигини модернизация қилиш ва жадал ривожлантиришнинг устувор йўналишлари	184
	Джураева Р.А.	Снижение издержек производства как фактор конкурентоспособности национальной экономики	188
	Тошқулов А.Х.	Солиқ тўловларини режалаштириш ва унинг солиқ тўловчилар иқтисодий фаолиятига	193

		таъсири	
	Карриева Я.К., Карриева Б.К., Ибрагимов Ф.А.	Иқтисодиётни инновацион ривожлантиришда логистик кластерлардан фойдаланиш	194
	Мамбетжанов Қ.Қ.	Ўзбекистонда қўшилган қиймат ва унинг таркибий қисмларини ҳисоблашнинг ҳозирги ҳолати	197
	Хужамкулов Д.Ю., Маматов Б.С.	Пути снижения производственных затрат в условиях модернизации экономики	201
	Абдувахидов Ф.Т., Абдурахмонов Р.А.	Ишлаб чиқаришни ташкил қилиш ва бошқариш харажатларининг дастлабки ҳисоби	203
	Яхшиева М.Т.	Корхоналарда ишлаб чиқариш харажатларини минималлаштириш стратегиясининг назарий асослари	206
	Тошпўлатов А.Ш, Уринбаев С.Н.	Импорт операцияларига доир харажатларни ҳисобга олишнинг ўзига хос хусусиятлари	208
	Қўчқоров Ғ.Ф.	Маҳсулот меҳнат сиғими миқдорига таьсир этувчи омиллар	211
	Ходжаева Н.А.	Современное состояние кадрового потенциала АО «Узбекистон темир йуллари» Республики Узбекистан	213
	Юсупов Б.А.	Ўзбекистонда кичик бизнеснинг меҳнат ресурслари салоҳиятидан фойдаланишда яратилган ташкилий-иқтисодий шарт-шароитлар	216
	Махмудов А.А.	Олий таълим муассасаларида молиявий ресурсларни бошқариш механизмининг ўзига хос хусусиятлари	218
	Мамарахимов Б.Э., Бурхонова Ш.Б.	Рақобат - тежамкорликка таъсир этиш усули сифатида	222
	Мухитдинов Э., Йўлдошев Т.	Янги иш ўринлари ташкил этиш ва аҳолини иш бандлигини таъминлашнинг асосий йўналишлари.	224
	Рахманов З.У.	Тижорат банкларининг Ўзбекистон фонд бозоридаги инвестицион фаолиятини ривожлантириш	227
	Мирзаева Л., Жўраев И.	Иқтисодиётни модернизациялашда фонд бозорини ривожлантириш масалалари	229
	Давлатов Э.Б., Рахмонов Б	Монетар сиёсат – ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг омили сифатида	231
	Халилов М.Ш.	Тадбиркорлик фаолиятида харажатларнинг аҳамияти	234
	Мамадияров З.Т.	Замонавий ахборот-коммуникация технологиялар орқали масофавий банк	236

		хизматларини ривожлантириш	
	Zikriyoev A.S.	Optimal theoretical approaches of reducing production costs in the process of transformation	238
	Mirzayeva L., Normatov M.	O‘zbekiston sharoitida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish va uning milliy iqtisodiyotimizdagi ahamiyati	240
	Анаркулов А.	Мамлакатимизда амалга оширилаётган инвестиция сиёсатининг ижтимоий ҳаётда тутган ўрни	242
	Zikriyoev A.S., Narimonov O.	Ways to reduce production costs through the effective use of existing economic resources	244
	Қўшбақов А.Ш.	Инвестицияларни бошқариш орқали ишлаб чиқаришни таъминлашнинг аҳамияти	246
	Абдураманов Х.Х.	Демографик жараёнлар хавфсизлиги концепцияси	248
	Muminova N.M., Maxmudova D.M.	Management and analysis of the financial stability of enterprises of the textile industry	250
	Раджабова Н.И.	Основные направления повышения производительности труда на промышленных предприятий	255
	Рустамов Н.И.	Таркибий ўзгаришлар шароитида ипакчилик саноати корхоналарида хомашё харажатларини такомиллаштириш йўналишлари	257
	Алимуҳаммедова Ф.М.	Сўнгги қўшилган харажатнинг моҳияти ва унинг иқтисодий аҳамияти	259
	Давлятова С.Г.	Миллий иқтисодиётнинг етакчи тармоқларини модернизация ва диверсификация қилиш - унинг рақобатбардошлигини оширишнинг муҳим омили	261
	Ibragimova Sh.X.	Iqtisodiyotimizning ishlab chiqarish salohiyati va ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish yo‘llari	263
4-ШЎЪБА: ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ЖАРАЁНИДА ХАРАЖАТЛАРНИ КАМАЙТИРИШ ЙЎЛЛАРИ			
	Джураева Р.А.	Развитие электронных платежных систем в Республике Узбекистан как фактор снижения издержек банковской сферы	267
	Расулов Д., Намозов Қ.Ф.	Аҳоли даромадлари ва харажатларини уларни такомиллаштириш йўллари	271
	Тошпўлатов Д.Ш.	Фермер хўжаликлари харажатлари мониторинги тизимини юритишнинг услубий асослари	273
	Тулаев М.С., Абдукаримов А.	Амортизация ажратмалари – маҳсулот (товар, иш ва хизмат)лар таннархини камайтириш омили сифатида	276

	Зурапов А.У.	Мулкчилик муносабатлари ва мулкдорлик хусусида	278
	Маҳкамбоев А.Т., Шодиев Э.Т.	Хизматлар соҳаси субъектларида харажатлар бошқарув ҳисобини ташкил этиш масалалари	280
	Шадманов Ш.Ш.	Алоқа инфратузилмасининг ривожланиши	282
	Абдувахидов Ф.Т., Темиров Ф.Т., Абдурахмонов Р.А.	Кўп тармоқли фермер хўжаликларида бухгалтерия ҳисоби шаклларини оптималлаштириш	284
	Тошпўлатов А.Ш.	Кичик бизнес субъектларида харажатларни самарали бошқариш	287
	Ахмедов А.С.	Банк активларини секьюритизациялаш борасидаги назарий- концептуал ёндошувлар	290
	Мамарахимов Б.Э., Тўраев С.Ж.	Ишчи кучи бозорида мутаносибликни таъминлашнинг назарий асослари	294
	Йўлдошев Қ.Р.	Иқтисодиётни модернизациялаш ва диверсификациялаш шароитида улгуржи савдони ривожлантиришнинг назарий жиҳатлари	296
	Умаралиев А.М.	Тижорат банкларининг ишлаб чиқаришни ривожлантиришдаги аҳамияти	298
	Тиллаев Б.С.	Тадбиркорлик субъектлари рақобатбардошлигини оширишда банк-молия тизимининг ўрни	300
	Мадраҳимов У.А.	Иқтисодий ўсиш сифатининг назарий жиҳатлари	302
	Тоймухамедов И.Р., Мухторов М.	Ўзбекистонда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини молиявий қўллаб-қувватлашда банк кредитларининг ўрни	304
	Боев Х.И., Ганиев Б.З.	Мамлакат миқёсида соғлиқни сақлаш тизимини тубдан ислоҳ этилиши	306
	Бобохўжаев Ғ.Н.	Корхоналарда логистик аутсорсинг фаолият унумдорлигини ошириш йўллари	309
	Тўраев Н.М.	Божхона расмийлаштирувини амалга оширишда ташқи савдо харажатларини камайтириш йўллари	311
	Хакимов А.Л.	Аудиторлик ташкилотларида ташқи сифат назоратини ўтказиш	313
	Ganiyev B.Z., Musayev O.Sh., Davronov X.Z.	Korxonalar raqobatbardoshligini oshirishda korporativ boshqaruvning ahamiyati	315
	Хусанбоев А.Ғ.	Иқтисодиётни ривожлантиришда қимматли қоғозлар бозорининг роли	319
	Сатывалдыева Д.А.	Организация и совершенствование учета расчетов с поставщиками и подрядчиками	321

	Ўришев Қ.О.	Устав капитал ҳисоби: назария ва амалиёт	323
	Султонова Н.И.	Банк капитали ва унинг барқарорлигини ошириш	325
	Mirzayeva L., Jumayev Y.	Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini axborot bilan ta’minlash	328
	Отабоев Ф.О.	Аҳолини иш билан таъминлаш, янги иш ўринлари яратишда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг аҳамияти	329
	Холбутаева Ш.А.	Иқтисодиётни модернизациялаш шароитида консалтинг хизматлари харажатларини оптималлаштириш	332
	Адилова Г.	Ўзбекистон суғурта бозорини ривожланишида суғурта хизматларини кенгайтириш	336
	Zikriyoyev A., Rakhimboeva B.	Ways of reducing costs in service sector	337
	Sayfullayev I., Mahmudov J.	Ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirishda transport-logistikasining o‘rni va ahamiyati	339
	Sulaymanov S.A.	O‘zbekiston iqtisodiyotida masofaviy bank xizmatlarining rivojlanish bosqichlari	343
	Махмудов Ж.	Стратегическое планирование маркетинга	349
	Каримов И.О.	Жиззах вилоятида хизмат кўрсатиш соҳасининг ўрни	352
	Илхамов Ш.И.	Ишлаб чиқариш харажатларини камайтиришда ички назорат тизимининг ўрни	355
	Тошматов Ш.А. Исламкулов А.Х.	Бошқарув кадрларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш харажатлари самарадорлигини таъминлашнинг илғор хориж тажрибаси	358
	Жамолов И.З.	Ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш асосида миллий товарлар рақобатбардошлигини ошириш йўллари	361
	Тошматов Ш.А.	Фан-техника тараққиёти янгиликларини жорий этиш орқали ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришда бошқарув кадрлари малакасини ошириш масалалари	363
	Xodjayeva J.	Xizmat ko‘rsatish jarayonida xarajatlarni kamaytirish yo‘llari	368
	Хакимов Ж.	Значение маркетинга и информационных технологий в материально-техническом снабжении АПК	370

ИҚТИСОДИЁТНИ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ ВА ДИВЕРСИФИКАЦИЯЛАШ ЖАРАЁНИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХАРАЖАТЛАРИНИ КАМАЙТИРИШНИНГ МЕТОДОЛОГИК АСОСЛАРИ

Республика илмий-
амалий анжуманининг

МАЪРУЗА ТЕЗИСЛАРИ ТЎПЛАМИ

Муҳаррирлар:
Вахабова М.М., Камилова Д,Д,
Мадумарова Г.Э., Гулямова Г.Ф.

Мусаҳҳиҳлар:
Каршиева Ш.Д., Рахматова М.М.

Компьютерда саҳифаловчи:
Ганиев Б.З.

Босишга рухсат этилди 12.11.2018 й. Қоғоз бичими 60х80 1/16.

Шартли босма табоғи 23,9 б.т. Адади 100 нусха.

100003, Тошкент ш., Ислом Каримов кўчаси, 49-уй

Иқтисодиёт нашриёти ДУК босмахонасида босилди.